Lietas Nr. C68432418
Lietas arhīva Nr. C-1647-19/27
ECLI:LV:RPPT:2019:0228.C68432418.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 28. februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnese Lana Leja,
ar tiesas sēdes sekretāri Līvu Ošenieci,
piedaloties prasītājam /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/ un viņa pārstāvim /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2018. gada 10. septembrī /pers. A/ (turpmāk – prasītājs) cēlis tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par parāda piedziņu.

[1.1] Prasības pieteikums pamatots ar tālāk norādītajiem apstākļiem un argumentiem.

2018. gada 24. aprīlī prasītājs aizdeva atbildētājam 7000,00 *euro,* par ko atbildētājs uzrakstīja parādzīmi. Parādzīmē atbildētājs norādīja, ka aizņemtos naudas līdzekļus atdos līdz 2018. gada 10. maijam.

2018. gada 17. maijā prasītājs aizdeva atbildētājam 3000,00 *euro,* par ko atbildētājs uzrakstīja parādzīmi. Parādzīmē atbildētājs norādīja, ka aizņemtos naudas līdzekļus atdos līdz 2018. gada 26. maijam.

Parādzīmēs noteiktajos termiņos atbildētājs parādu neatdeva. Atbildētājs solījumus parādu atdot nav izpildījis.

2018. gada 13. jūlijā prasītājs nosūtīja atbildētājam pretenziju, taču atbildi atbildētājs nav sniedzis, parādu nav atmaksājis.

[1.2] Prasība pamatota uz Civillikuma 1432., 1587., 1716., 1717.,1763., 1779. pantu.

[1.3] Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja prasītāja labā parādu 10000,00 *euro*, tiesas izdevumus; piedzīt no atbildētāja prasītāja labā likumiskos procentus 6% gadā no nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu līdz sprieduma izpildei.

[2] 2018. gada 23. oktobrī tiesā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi par celto prasību, kuros norādīts, ka prasību atzīst daļēji.

[2.1] Atbildētāja iebildumi pret prasību pamatoti ar tālāk norādītajiem apstākļiem un argumentiem.

2018. gada aprīlī pie atbildētāja vērsās /pers. F/ ar lūgumu aizdot viņam naudu. Atbildētājs pats nevarēja aizdot naudu, taču ieteica parunāt ar prasītāju. 2018. gada 24. aprīlī atbildētājs ar /pers. F/ pie tirdzniecības centra "Domina" satikās ar prasītāju, kurš piekrita aizdot naudu ar nosacījumu, ka atbildētājs būs galvotājs. Atbildētājs parakstīja parādzīmi, naudu prasītājs iedeva /pers. F/. Tā kā /pers. F/ apgalvoja, ka naudu varēs atdot dažu dienu laikā, atbildētājs parādzīmē kā aizdevuma atdošanas termiņu norādīja 2018. gada 10. maiju. Dažas nedēļas vēlāk /pers. F/ vēlreiz palūdza atbildētāju aiziet uz satikšanos ar prasītāju, jo viņam bija nepieciešams vēl viens aizdevums. Uz tikšanos atbildētājs aizbrauca kopā ar /pers. F/ civilsievu /pers.G/ (uzvārdu nezina). Atbildētājs atkal parakstīja parādzīmi, naudu prasītājs iedeva /pers. F/.

/pers. F/ vairākkārt solīja atbildētājam, ka norēķināsies ar prasītāju, taču nav to izdarījis. Lai gan no parādzīmēm izriet, ka naudu aizņēmies atbildētājs, faktiski naudu saņēma /pers. F/. Atbildētājs jūtas atbildīgs prasītāja priekšā un centīsies risināt jautājumu par naudas atmaksu.

[3] 2018. gada 31. oktobrī tiesā saņemti prasītāja atsauksme par atbildētāja paskaidrojumiem, kuros norādīts, ka prasībā norādītie apstākļi atbilst īstenībai un ka abās reizēs naudu prasītājs aizdeva tieši atbildētājam, ko ar pašrocīgi parakstītu parādzīmi apstiprināja pats atbildētājs.

[4] Tiesas sēdē prasītājs uzturēja prasību pilnā apmērā uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pamatiem. Papildus paskaidroja, ka aizdevumu izsniedza atbildētājam saistībā ar autoservisa biznesu, kas atbildētājam bija kopīgs ar /pers. F/, kurš arī bija klāt aizdevuma izsniegšanā. Prasītājs nepiekrita izsniegt aizdevumu /pers. F/, tādēļ aizdevums tika izsniegts tieši atbildētājam, kuram prasītājs uzticējās.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē prasību neatzina, lūdza to noraidīt, pamatojoties uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

M o t ī v u d a ļ a

[4] Noklausījusies pušu paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, novērtējusi tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

[5] Lietā nodibināts, ka saskaņā ar 2018. gada 24. aprīļa parādzīmi prasītājs aizdeva atbildētājam 7000,00 *euro* (*lietas 7. lapa*). Parādzīmē atbildētājs apņēmās aizdevumu atmaksāt līdz 2018. gada 10. maijam. Savukārt saskaņā ar 2018. gada 17. maija parādzīmi prasītājs aizdeva atbildētājam 3000,00 *euro* (*lietas 8. lapa*). Parādzīmē atbildētājs apņēmās aizdevumu atmaksāt līdz 2018. gada 26. maijam.

Lietā nav strīda, ka šīs abas parādzīmes pašrocīgi uzrakstījis un parakstījis atbildētājs. Tāpat lietā nepastāv strīds par faktu, ka no parādzīmēm izrietošais parāds prasītājam nav atmaksāts.

Prasītājs prasību pamato ar apstākli, ka atbildētājs nav atmaksājis ne vienu no izsniegtajiem aizdevumiem, līdz ar to lūdz piedzīt no atbildētāja 10000,00 *euro*, kas atbilst abu izsniegto aizdevumu kopsummai.

Atbildētājs neapstrīd parādzīmēs norādītās aizdevuma summas, taču iebildumus pret prasību pamato ar apstākli, ka aizdevums tika izsniegts nevis atbildētājam, bet gan citai personai - /pers. F/, kurš arī saņēma visu aizdevumu.

Līdz ar to lietā pastāv strīds par to, vai atbildētājam ir pienākums atmaksāt prasītājam parādzīmēs norādīto aizdevumu.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra no pusēm cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(sk. Līcis A. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā, Rīga, Tiesu nama aģentūra, 2003, 62. lpp.).*

Atbilstīgi Civilprocesa likuma 10. panta pirmajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, kas nozīmē, ka pušu strīdīgās attiecības tiesa apspriež pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, Citiem vārdiem, puses ievāc visu materiālu, bet tiesa ir pilnīgi pasīva – tā tikai pārbauda un novērtē pušu iesniegto materiālu *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata, Rīga, Autora izdevums, 19, 235. lpp.).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92. pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt minētā likuma 93. panta pirmā daļa noteic katras puses pienākumu pierādīt faktus, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Pierādījumus tiesa novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem (Civilprocesa likuma 97. panta pirmā daļa).

[6] Saskaņā ar Civillikuma 1404. pantu katrā tiesiskā darījumā jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums, sastāvdaļas un forma. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1427. pantu pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāja gribas izteikums, bet divpusējā vai vairākpusējā darījumā vajadzīgs visu tā dalībnieku saskanīgs gribas izteikums. Kamēr griba nav vēl izteikta, tai nav nekāda tiesiska spēka.

Civillikuma 1934. pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

Aizdevuma līgums ir vienpusējs līgums, kura saturu veido pienākums atdot aizdevumu. Tiesību teorijā norādīts, ka aizdevuma līgumu var nerakstīt, ja dod skaidri saprotamu parādzīmi (*sk. Torgāns K. Grām.: Saistību tiesības. II. daļa. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2008, 80. lpp.*).

Ar 2018. gada 24. aprīļa parādzīmi apstiprinās fakts, ka atbildētājs aizņēmās no prasītāja 7000,00 *euro*. Savukārt ar 2018. gada 17. maija parādzīmi apstiprinās fakts, ka atbildētājs aizņēmās no prasītāja 3000,00 *euro*.

Lietā nav strīda, ka šīs abas parādzīmes pašrocīgi uzrakstījis un parakstījis atbildētājs, jo atbildētājs minēto faktu tiesas sēdē apstiprināja.

Pēc atbildētāja lūguma tiesā nopratināts liecinieks /pers. F/, kas liecināja, ka viņam bija nepieciešama nauda, lai apmaksātu juridiskās palīdzības izdevumus saistībā ar Francijā piešķirto kredītu biznesa vajadzībām. Liecinieks vērsās pie atbildētāja ar lūgumu aizdot naudu. Atbildētājs nevarēja aizdot naudu, taču atbildētājs ieteica aizņemties naudu no prasītāja. Prasītājs izsniedza pirmajā tikšanās reizē aizdevumu 5000,00 *euro* apmērā, bet parādzīmē tika norādīts, ka izsniegts aizdevums 7000,00 *euro* apmērā. Prasītājs otrajā tikšanās reizē, kurā piedalījās arī liecinieka sieva /pers. G/, izsniedza aizdevumu 900,00 *euro* apmērā, bet parādzīmē tika norādīts, ka izsniegts aizdevums 3000,00 *euro* apmērā. Aizdevums tika izsniegts nevis atbildētājam, bet gan lieciniekam. Parādu neatmaksāja saistībā ar veselības problēmām.

Novērtējot liecinieka liecības daļā par izsniegto aizdevumu apmēriem, tiesa secina, ka tās ir pretrunā ar atbildētāja paskaidrojumiem, kurš nav apstrīdējis izsniegtā aizdevuma summas. Līdz ar to šajā daļā tiesa liecības atzīst par nepatiesām. Pārējā daļā ar liecinieka liecībām apstiprinās fakts, ka prasītājs ir izsniedzis aizdevumu atbildētājam, kas faktiski bija nepieciešams lieciniekam.

Civillikuma 1431. pants noteic, ka akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Vispārpieņemts ir uzskats, ka jebkurā gadījumā paraksts, kas izdarīts bez rakstiskas ierunas, pauž parakstītāja piekrišanu (*sk. Torgāns K. 1431. panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Torgāns K. (Zin.red.), Rīga: Mans īpašums, 40. lpp.*).

Stiprinot civiltiesisko attiecību stabilitātes principu, Civillikuma 1432. pants noteic, ka tas, kas noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot.

Pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāja gribas izteikums (Civillikuma 1427. pants). Darījums nevar notikt pretēji dalībnieka gribai. Gribai, lai rastos tiesiskas sekas, ir jābūt izteiktai, izrādītai, izpaustai kādā objektīvi uztveramā veidā (*sk. Grām.: Torgāns K. 1427. panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Torgāns K. (Zin.red.), Rīga: Mans īpašums, 37. lpp.*)

Civilprocesa likuma 178. panta otrajā daļā noteikts, ka pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kas to pati parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šo pierādījumu, ceļot atsevišķu prasību, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja griba iesaistīties darījumos nebūtu radusies brīvi - bez maldības, viltus vai spaidiem (Civillikuma 1440. pants), vai ka starp pusēm nebūtu panākta galīga vienošanās par darījuma - aizdevuma līguma - būtiskām sastāvdaļām, jo parādzīmē ir apliecinājums apņemšanos atmaksāt konkrētu naudas summu. Nav pamata uzskatīt, ka puses, parakstot aktu, nebūtu paudušas saskaņotu gribu, kas nepieciešama aizdevuma līgumu noslēgšanai.

Lietā pierādīts, ka prasītājs atteicās noslēgt aizdevuma līgumu ar /pers. F/, un tieši šī iemesla dēļ pats atbildētājs piekritis noslēgt aizdevumu līgumus ar prasītāju.

Tā kā aizņemšanos apliecinājusi un saistību noteiktā laika periodā atdot aizņemto naudas summu apliecinājusi persona, kurai ir interese notikušajā darījumā - atbildētājs, viņam bija arī tiesība aktu neparakstīt, saistības neuzņemties, izdarīt kādu ierunu sakarā ar notikušo darījumu, uzņemto saistību, ko atbildētājs nav izmantojis, tātad ar parakstu apliecinājis notikušo faktu patiesumu un apliecinājis nepārprotami uzņemtās saistības.

Atbildētāja pašrocīgi uzrakstītajās parādzīmēs skaidri, noteikti un nepārprotami apliecinājis, ka ir aizņēmies no prasītāja naudu 7000,00 *euro* un 3000,00 *euro* apmērā ar apņemšanos atdot naudu noteiktā termiņā. Līdz ar to tiesa atzīst, ka puses nepārprotami ir vienojušās, ka aizdevums ir izsniegts atbildētājiem un ka atbildētāji apņemas aizdevumu atmaksāt 7000,00 *euro* līdz 2018. gada 10. maijam, 3000,00 *euro* līdz 2018. gada 26. maijam.

Atbildētājs pašrocīgi uzrakstījis parādzīmes, tādējādi viņam bija brīva iespēja abu parādzīmes saturu un noteikumus pirms akcepta paušanas paraksta veidā koriģēt, tā izvairoties no to juridiskajām sekām, ja tās nesakrita ar atbildētāja patieso gribu un faktiskajiem apstākļiem. Izvērtējot lietā esošos pierādījumus atbilstīgi Civilprocesa likuma 97. pantam, tiesa uzskata, ka atbildētājiem bija jāapzinās parakstītās parādzīmes saturs.

Fakts, ka atbildētājs visu aizdevumu tālāk nodeva /pers. F/, neatbrīvo atbildētāju no saistību izpildes pret prasītāju.

Tiesa atzīst, ka starp pusēm ir noslēgti divi aizdevuma līgumi, kuru apliecina atbildētāja parakstītās parādzīmes, ar kurām atbildētājam izsniegts aizdevums par kopējo summu 10000,00 *euro*, un starp pusēm ir nodibinātas aizdevuma tiesiskās attiecības.

Atbilstīgi Civillikuma 1587. pantam tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

[7] Saskaņā ar Civillikuma 1828. pantu, ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu, bet tāpat arī viņam nav jāizpilda sava saistība agrāk, nekā pēc noliktā termiņa notecējuma.

Ņemot vērā, ka 2018. gada 24. aprīļa parādzīmē atbildētājs apņēmies līdz 2018. gada 10. maijam veikt parāda samaksu pilnā apmērā, un 2018. gada 17. maija parādzīmē atbildētājs apņēmies līdz 2018. gada 26. maijam, tad negaidot atsevišķu prasītāja atgādinājumu, viņam bija pienākums parādu atdot.

Lai arī prasītājam nebija pienākums atgādināt atbildētājam par parāda atmaksu, prasītājs 2018. gada 13. jūlijā ierakstītā pasta sūtījumā nosūtīja atbildētājam pretenziju, lūdzot atmaksāt parādu līdz 2018. gada 27. jūlijam, brīdinot atbildētāju par sekām, kas iestāties parāda neatdošanas gadījumā (*lietas 9., 14. lapa*).

Atbilstīgi Civillikuma 1943. pantam aizņēmējam jāatdod tāda pati summa, kādu viņš saņēmis.

[8] Tiesa atzīst, ka prasītājs ir pierādījis tiesību pēc prasījuma par 10000,00 *euro* piedziņu ar lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem – 2018. gada 24. aprīļa parādzīmi un 2018. gada 17. maija parādzīmi.

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka prasījums par parāda piedziņu 10000,00 *euro* apmērā no atbildētāja ir likumīgs un pamatots.

[9] Civilprocesa likuma 195. pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā cita starpā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Atbilstoši Civillikuma 1763. panta 1. punktam nosakāms, ka procentu pieaugums apstājas, kad nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis aizdevuma summas lielumu. Civillikuma 1765. panta ceturtā daļa noteic, ka procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla. Saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu likumisko procentu likme ir 6 % gadā.

Līdz ar to tiesa atzīst prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos sešus procentus gadā no pamatparāda summas (10000,00 *euro*), atzīstot, ka saskaņā ar Civillikuma 1763. pantā noteikto, procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

[10] Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītājs, ceļot prasību, atbilstīgi Civilprocesa likuma 34. panta nosacījumiem ir samaksājis valsts nodevu 612,35 *euro* apmērā. Tā kā prasība ir apmierināta pilnībā, tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētāja prasītājas labā piedzenama samaksātā valsts nodeva pilnā apmērā.

Prasītājs, ceļot prasību, samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* apmērā. Atbilstīgi Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts" tarifiem ar tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi šajā lietā ir bijuši 5,93 *euro.* Līdz ar to tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētāja prasītāja labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 *euro* apmērā, savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. pantam ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu daļa, ko nav sedzis prasītāja maksājums, t.i., 1,23 *euro,* piedzenama no atbildētāja valsts ienākumos.

Tādējādi no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi par kopējo summu 617,05 *euro*.

[11] Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193., 195. un 204.[1] pantu, tiesa

n o s p r i e d a

apmierināt /pers. A/ prasību par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, parādu 10000,00 *euro,* tiesas izdevumus 617,05 *euro,* pavisam kopā 10617,05 *euro* (desmit tūkstoši seši simti septiņpadsmit *euro* 05 centi).

Atzīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, likumiskos sešus procentus gadā no piedzītā pamatparāda summas, bet nepārsniedzot tās apmēru.

Naudas samaksa veicama uz /pers. A/ AS "SEB banka" norēķinu kontu Nr. /konta numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,23 (viens *euro* 23 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase; saņēmējs: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: 21499, civillieta Nr. C68432418.

Noteikt termiņu atbildētājam /pers. B/ sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts ienākumos, maksājumu apliecinošu dokumentu oriģinālu nekavējoties iesniegt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā 110. kabinetā, Daugavgrīvas ielā 58, Rīgā, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2019. gada 28. februāra, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese Lana Leja